

PŘÍNOS STANOVENÍ [-2]proPSA V DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTICE KARCINOMU PROSTATY

BENEFIT OF DETERMINING [-2]proPSA LEVELS IN THE DIFFERENTIAL DIAGNOSIS OF PROSTATE CANCER

Radka Fuchsová¹, Ondřej Topolčan¹,
Jindra Vrzalová¹, Milan Hora²,
Olga Dolejšová², Jiří Klečka³, Petr Kasík¹

¹Laboratoř imunodiagnostiky a Centrální
izotopová laboratoř LF, Plzeň

²Urologická klinika FN a LF UK, Plzeň

³Soukromá urologická praxe, Plzeň

Došlo: 20. 11. 2013.

Přijato: 20. 1. 2014.

Kontaktní adresa

MUDr. Radka Fuchsová
Laboratoř imunodiagnostiky FN
dr. E. Beneše 13, 305 99 Plzeň
e-mail: fuchsovar@fnplzen.cz

Podpořeno MZ ČR – RVO (Fakultní
nemocnice Plzeň – FNPl, 00669806)
a projektem OPVK CZ.1.07/2.3.00/20.0040.

Projekt byl schválen Etickou komisí FN Plzeň.

Střet zájmů: žádný.

Souhrn

Fuchsová R, Topolčan O, Vrzalová J, Hora M, Dolejšová O, Klečka J, Kasík P. Přínos stanovení [-2]proPSA v diferenciální diagnostice karcinomu prostaty

Cíl:

Cílem studie je zjistit, zda stanovení [-2]pro-PSA a výpočet Prostate Health Indexu (PHI) zlepší celkovou senzitivitu a specifitu v porovnání s tradičně používanými markery (PSA a freePSA) a navrhnout optimální cut-off pro PHI v diferenciálně diagnostickém postupu časně detekce karcinomu prostaty (KP).

Metodika:

U 76 pacientů s podezřením na KP a indikovaných k biopsii prostaty byla stanovena hladina celkového PSA, freePSA, [-2]proPSA, vypočítán poměr %freePSA a Prostate Health Index (PHI). Biomarkery se stanovovaly chemiluminiscenční metodou na přístroji DxI 800 (Becton Coulter, USA). Statistické vyhodnocení bylo provedeno za využití software SAS verze 9.2.

Výsledky:

Zjistili jsme statisticky významně lepší hodnoty plochy pod ROC křivkou (AUC) jak pro samotné [-2]proPSA (0,77), tak především pro PHI (0,88) v porovnání s tPSA (0,59) a %freePSA (0,61). Žádný z nemocných v našem souboru s biopsicky ověřeným KP neměl PHI nižší než 40.

Závěr:

Stanovení [-2]proPSA a z něj odvozená hodnota PHI významně přispívá k zpřesnění diferenciálně diagnostického procesu mezi BPH a karcinomem prostaty. Cut-off pro PHI ≥ 40 se šedou zónou 30–40 je podle našich dosa-

vadních zkušeností optimální pro využití v rutinní praxi pro časnou detekci KP.

Klíčová slova:

benigní hyperplazie prostaty, karcinom prostaty, marker, PHI, [-2]proPSA.

Summary

Fuchsová R, Topolčan O, Vrzalová J, Hora M, Dolejšová O, Klečka J, Kasík P. Benefit of determining [-2]proPSA levels in the differential diagnosis of prostate cancer

Aim:

The goal of this study was to examine if determining [-2]proPSA levels and calculating the Prostate Health Index (PHI) could improve overall sensitivity and specificity of this marker in the diagnosis of prostate cancer compared to standard markers (PSA and %freePSA), and propose an optimal PHI cut-off.

Methods:

A group of 76 patients with suspected prostate cancer, who were scheduled to undergo prostate biopsies, was tested to determine the total PSA, freePSA and [-2]proPSA levels, cal-

culated %freePSA and Prostate Health Index (PHI). Biomarkers were determined using chemiluminescent technology on a DxI 800 (Beckman Coulter, USA). Statistical analysis was performed using SAS version 9.2.

Results:

We found a statistically significant improvement in the area under the ROC (AUC) for both [-2]proPSA (0.77) and especially for PHI (0.88) levels compared with total PSA (0.59) and % freePSA (0.61) levels. None of the patients included in this study, with histological diagnosis of prostate cancer on biopsy, had a PHI level under 40.

Conclusion:

Determining the [-2]proPSA and derived PHI values contributes significantly to accuracy in the process of the differential diagnosis between BPH and prostate cancer. Based on our experience, a PHI cut-off of 40, with a gray area between 30 and 40, is optimal for use in routine clinical practice.

Keywords:

benign prostatic hyperplasia, prostate cancer, marker, PHI, [-2]proPSA.

ÚVOD

Nedostatečná specifita celkového PSA pro časnou diagnostiku karcinomu prostaty vede ve svém důsledku k nadbytečnému provádění biopsii prostaty (overdiagnosis) (1, 2). K omezení tohoto efektu se stále hledají nové metody pro diferenciálně diagnostické schéma (3–5). Cílem naší studie je zjistit, zda stanovení [-2]proPSA a pomocí něho vypočtená hodnota prostate health indexu (PHI) bude mít vyšší senzitivitu a specifitu v porovnání s tradičně používanými markery.

METODIKA

Soubor nemocných byl tvořen 76 muži, kteří byli v období listopad 2010 až duben 2012 vyšetřováni na Urologické klinice FN Plzeň pro onemocnění prostaty s podezřením na karcinom buď dle hladiny PSA, nebo výsledku DRE. Průměrný věk byl 68 let (49–82 let) a výsledek DRE byl u dvou pacientů pozitivní – 19 suspektní a 55 negativních. Všichni byli indikováni k transrektální sonograficky naváděné (TRUS) biopsii nebo rebiopsii prostaty. Do vyhodnocení byli zařazeni pacienti s celkovým

Tab. 1. Přehled mediánů jednotlivých markerů a p-value
Table 1. Overview of median and p-value

Markery (jednotky)	Mediány (min.–max.)		P-value
	negative (BHP)	positive (KP)	
total PSA (µg/l)	7,1 (2,6–0,3)	7,7 (4,6–30,5)	NS
% free PSA	16 (4,3–31,7)	11,4 (1,8–48)	NS
[-2]proPSA (ng/l)	14 (13,6–110)	27 (8,2–111)	0,0022
PHI	35 (13–156)	69 (42–17)	0,0001

PSA do 30,5 µg/l. Dle výsledků histologického hodnocení byli nemocní rozděleni do dvou skupin, a to na 50 nemocných s benigní hyperplazií prostaty (negative) a 26 nemocných s karcinomem prostaty (positive). Průměrná velikost prostaty skupiny benigní byla 56 ml a maligní 48 ml. U celého souboru nemocných byly chemiluminiscenční metodou na přístroji DxI 800 (Beckman Coulter, USA) kalibrací hybritech stanoveny následující markery: PSA (tPSA), freePSA (fPSA) a [-2]proPSA a vypočteno %freePSA podle vzorce $(\text{freePSA}/\text{tPSA}) \times 100$ a index PHI = $([-2] \text{ proPSA} / \text{freePSA}) \times \sqrt{\text{tPSA}}$. Krev pro stanovení biomarkerů byla odebírána z kubitální žíly do odběrových zkumavek VACUETTE® (Greiner Bio-One, Rakousko). Sérum bylo odděleno centrifugací při $1700 \times g$ po dobu 10 minut a vzorky byly buď okamžitě zpracovány, nebo – pokud je nebylo

možné zpracovat do 3 hodin – byly uchovávány až do doby stanovení při teplotě -20°C .

Pro statistické vyhodnocení byl použit softwaru SAS verze 9.2.

Protokol studie byl schválen Etickou komisí FN Plzeň.

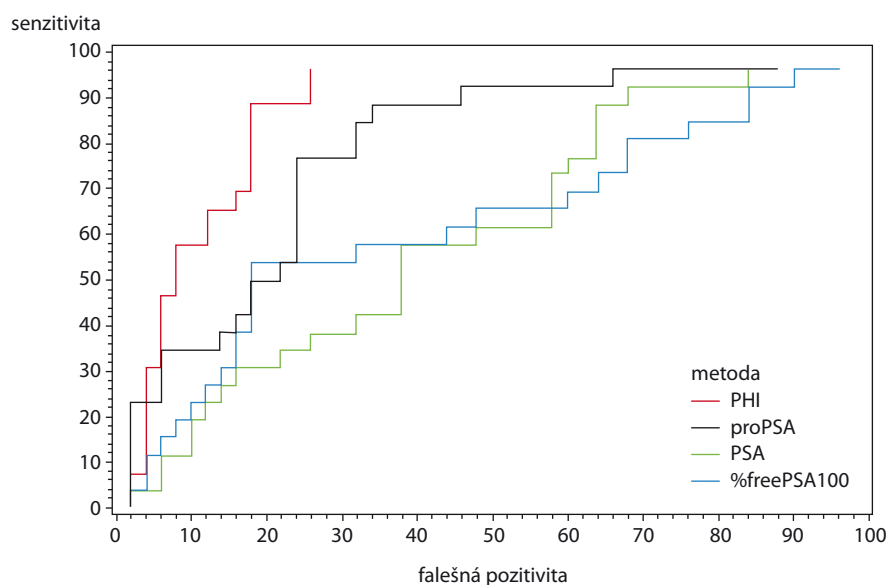
VÝSLEDKY

Mediány jednotlivých markerů a PHI včetně statistického zhodnocení rozdílů mezi skupinou benigní (negative) a maligní (positive) podle výsledků biopsie jsou uvedeny v tabulce 1.

Mezi skupinami benigní a maligní jsme prokázali statisticky vysoce signifikantní rozdíly v hladinách [-2]proPSA a hodnotě PHI, rozdíly mezi ostatními parametry byly nesignifikantní (graf 1a tab. 2).

Tab. 2. Přehled ploch pod křivkou pro jednotlivé markery
Table 2. Overview of AUC for each marker

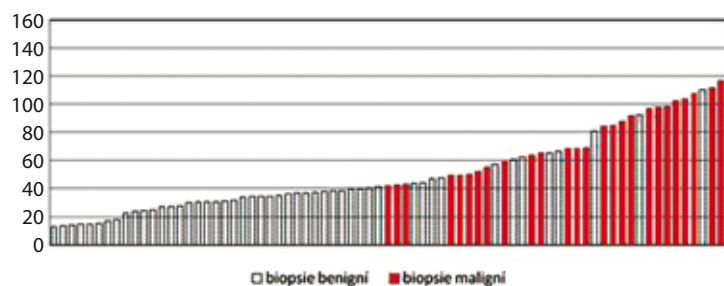
Metoda	AUC
PHI	0,88
[-2]proPSA	0,78
%freePSA	0,61
PSA	0,6

Graf 1. ROC křivky pro PSA, %freePSA, [-2]proPSA a PHI
Graph 1. ROC curves for PSA, %freePSA, [-2]proPSA and PHI

Tab. 3. Ukázky kazuistik**Table 3.** Examples of cases

Pacient	Biopsie	Věk	Objem prostaty	PSA	[-2]proPSA	freePSA	%freePSA	PHI
PN	benigní	63	80 ml	27,6	15,6	5,7	20,7	14,3
MS	benigní	56	55 ml	8,76	8,43	0,16	1,83	156

Graf 2. Přehled hodnot PHI dle výsledku biopsie**Graph 2.** Overview of the PHI by biopsy

DISKUSE

Ze statistického hodnocení a z výsledků ROC křivek vyplývá, že začlenění stanovení [-2]proPSA do diagnostického procesu zvyšuje hodnotu plochy pod ROC křivkou (AUC) (tab. 2). Stanovení [-2]proPSA tedy umožňuje zpřesnit diferenciální diagnostiku mezi benigními onemocněními (BHP) a karcinomem prostaty. Do našeho souboru jsme zahrnuli pacienty s PSA až do 30,5 µg/l, aby výsledky co nejvíce odrážely běžnou urologickou praxi a zajímalo nás, zda i v intervalu hodnot PSA 10–30,5 µg/l by bylo možné PHI využít. Rozbor jednotlivých případů ukázal, že i u pacientů s vysokým celkovým PSA v benigní skupině byli někteří pacienti s velmi nízkými hodnotami PHI.

Stanovení PHI může vést tedy ke snížení počtu biopsií i k upuštění od rebiopsií u pacientů s benigní hyperplazií s vysokým a stabilním PSA (tab. 3 – pacient PN) nebo naopak k urychlení naplánování biopsie nebo rebiopsie u falešně negativních biopsií karcinomů (tab. 3 – pacient MS). U vysokých hodnot PHI u pacientů s benigním výsledkem biopsie je potřeba uvážit, že některé studie udávají až 25% podíl falešně negativních prvních biopsií (6–8). Za předpokladu takto vysokého počtu falešně negativních hodnot,

je výpočet senzitivity a specifity PHI velmi problematický, protože neexistuje spolehlivá metodika určující správně negativní pacienty (zlatý standard).

V dostupné literatuře není jednotný názor na cut-off pro PHI (9, 10). A navíc na rozdíl od nás se zabývají především skupinou nemocných v šedé zóně PSA tj. 20–10 µg/l.

Pro využití PHI v naší rutinní praxi bylo nutné optimalizovat hodnoty cut-off pro PHI. Námi zvolené hodnoty 0–30 pro benigní léze mají dostatečně vysokou negativní prediktivní hodnotu (více než 97 %). Jako šedou zónu PHI považujeme hodnoty 30–40. To současně potvrzuje i graf 2 ze kterého je patrné, že v celém našem souboru se pod hodnotou PHI = 40 nenacházel ani jeden nemocný s KP.

Podrobně jsme se zabývali vztahem senzitivity, specifity a dalších statistických parametrů pro PHI ke zvoleným cut-off. Z našich výsledků vyplývá, že při hodnotě PHI 42 je negativní prediktivní hodnota (PV-) plných 97 % a současně senzitivita 96 %. Znamená to tedy, že při hodnotách PHI nižších než 42 je riziko karcinomu velmi nízké, a je tedy možné takového pacienta pouze pravidelně kontrolovat. Naopak při hodnotě PHI nad 96 jsme zjistili

specificitu pro karcinom plných 96 % a pozitivní prediktivní hodnotu 80 % (PV+), a tedy u takovýchto nemocných by měla být provedena urychleně (re)biopsie.

V současnosti je stanovení [-2]proPSA dostupné v několika laboratořích v České republice a dosud není hrazeno z prostředků zdravotního pojištění.

ZÁVĚR

PHI je novým laboratorním parametrem v diferenciální diagnostice onemocnění prostaty, který ve srovnání s tradičně používanými biomarkery podstatně zvyšuje přesnost diagnostického procesu (snižuje overdiagnosis) a v konečném důsledku přispívá k optimalizaci provádění biopsií.

LITERATURA

1. Heijnsdijk EA, der Kinderen A, Wever EM, et al. Overdetection, overtreatment and costs in prostate-specific antigen screening for prostate cancer. *Br J Cancer*.2009; 101(11): 1833–1838.
2. Hanuš M, Matoušková M, Dušek L. Prostate carcinoma. current dilemma of urooncology. how to help the needed and not to harm the others. *Klinická Onkologie* 2013; 26(3): 170–178.
3. Ferda J, Hora M, Hes O, et al. Prostate imaging with 3T MRI in patients with elevated PSA levels. *Ces Radiol* 2012; 66(1): 9–17.
4. Ferda J, Kastner J, Ferdova E, et al. Molecular imaging of the prostatic carcinoma - our experience. *Ces Radiol* 2012; 66(3): 289–295.
5. Ferda J, Kastner J, Hora M, et al. A role of multifactorial evaluation of prostatic 3T MRI in patients with elevated prostatic-specific antigen levels: Prospective comparison with ultrasound-guided transrectal biopsy. *Anticancer Res* 2013; 33(6): 2791–2795.
6. Roehl KA, Antenor JA, Catalona WJ. Serial biopsy results in prostate cancer screening study. *J Urol* 2002; 167(6): 2435–2439.
7. Serefoglu EC, Altinova S, Ugras NS, et al. How reliable is 12-core prostate biopsy procedure in the detection of prostate cancer? *Journal of the Canadian Urological Association* 2013; 7(5–6): E293–E298.
8. Dema A, Taban S, Lazar E, et al. Pseudobenzign prostate carcinomas: Causes of false-negative biopsy results. *Rom J Morphol Embryol* 2011; 52(3 Suppl): 963–974.
9. Houlgatte A, Vincendeau S, Desfemmes F, et al. Use of [-2] pro PSA and phi index for early detection of prostate cancer: A prospective of 452 patients. *Prog Urol* 2012; 22(5): 279–283.
10. Lazzeri M, Haese A, de la Taille A, et al. Serum isoform [-2]proPSA derivatives significantly improve prediction of prostate cancer at initial biopsy in a total PSA range of 2-10 ng/ml: A multicentric european study. *Eur Urol* 2013; 63: 986–994.